

భారతదేశంలో అధిక విలువ కలిగిన పంటల వైవిధ్యీకరణ (HIGH-VALUE CROP DIVERSIFICATION)

కేంద్ర బడ్జెట్ 2026-27ను అనుసరించి, వ్యవసాయ రంగాన్ని 'వికసిత్ భారత్' దిశగా నడిపించేందుకు ఉద్యానవన (Horticulture) రంగం కీలకమైనదిగా గుర్తించబడింది.

1. రంగం యొక్క స్థితిగతులు (SECTORAL OVERVIEW)

- వృద్ధి రేటు:** గత దశాబ్దంలో వ్యవసాయ రంగం 4.45% వృద్ధిని నమోదు చేసింది.
- ఆర్థిక తోడ్పాటు:** వ్యవసాయ స్థూల విలువ ఉత్పత్తిలో (GVO) ఉద్యానవన రంగం వాటా 37%.
- ప్రపంచ స్థానం:** కూరగాయలు, పండ్లు, బంగాళదుంపల ఉత్పత్తిలో భారత్ **రెండవ స్థానం**లో ఉంది. ఉల్లి ఉత్పత్తిలో **మొదటి స్థానం (22.42% వాటా)** కలిగి ఉంది.

2. ప్రాంతీయ ఆధారిత వ్యూహాలు (REGION-SPECIFIC STRATEGIES)

ప్రాంతం	ప్రధాన పంటలు
తీర ప్రాంతాలు	కొబ్బరి, జీడిపప్పు, కోకో, శ్రీగంధం
ఈశాన్య రాష్ట్రాలు (NER)	అగర్వుడ్ (Agarwood)
పర్వత ప్రాంతాలు (Himalayas)	వాల్నట్స్, బాదం, చిల్కోజా (పైన్ నట్స్)

3. కీలక పంటల విశ్లేషణ

కొబ్బరి (COCONUT):

- ర్యాంకింగ్:** ఉత్పత్తిలో ప్రపంచంలో భారత్ **2వ స్థానం** (22.44% వాటా).
- రాష్ట్రాల వారీగా:** సాగు విస్తీర్ణంలో **కేరళ** ప్రథమం; ఉత్పత్తిలో **తమిళనాడు** అగ్రస్థానం; ఉత్పాదకతలో (Productivity) **ఆంధ్రప్రదేశ్** మొదటి స్థానం.
- ఎగుమతులు:** 2024-25లో 513 మిలియన్ డాలర్లు.

జీడిపప్పు & కోకో (CASHEW & COCOA):

- జీడిపప్పు:** దీనిని "Gold Mine of Wasteland" అంటారు. మహారాష్ట్ర, ఆంధ్రప్రదేశ్, ఒడిశా వంటి రాష్ట్రాలు ప్రధాన ఉత్పత్తిదారులు. 2024-25 ఎగుమతులు: **369.17 మిలియన్ USD**.

- **కోకో:** ఇది కొబ్బరి, పోక తోటలలో అంతర పంటగా (Intercrop) సాగు చేస్తారు. ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రధాన ఉత్పత్తిదారులలో ఒకటి.

అగర్వుడ్ (AGARWOOD):

- సుమారు 90% చెట్లు ఈశాన్య రాష్ట్రాల్లోనే ఉన్నాయి. త్రిపుర మరియు అస్సాంలలో దీని ప్రాముఖ్యత ఎక్కువ.
- దీని ఎగుమతులు CITES (Convention on International Trade in Endangered Species) నిబంధనల ప్రకారం కోటాల ద్వారా నియంత్రించబడతాయి.

నట్ పంటలు (NUT CROPS):

- **వాలనట్ (Walnut):** జమ్మూ & కాశ్మీర్ ప్రధాన వాటా (ఎగుమతులు: 7.80 మిలియన్ USD).
- **బాదం (Almond):** 83% పైగా ఉత్పత్తి జమ్మూ & కాశ్మీర్లోనే జరుగుతుంది.
- **చిల్గోజా (Chilgoza):** దీనిని "Champion of the Rocky Mountains" అంటారు. హిమాచల్ ప్రదేశ్ లోని కిన్నోర్ గిరిజన ప్రాంతాల్లో ప్రధాన జీవనాధారం.

4. ప్రభుత్వ ప్రోత్సాహకాలు & సంస్థలు

- **కొబ్బరి అభివృద్ధి బోర్డు (CDB):** కొబ్బరి రైతుల ఉత్పత్తి సంఘాల (FPOs) ఏర్పాటులో కీలకం.
- **బడ్జెట్ 2026-27 ప్రతిపాదనలు:** 'కొబ్బరి ప్రోత్సాహక పథకం' మరియు జీడిపప్పు-కోకో కోసం ప్రత్యేక కార్యక్రమాలు.
- **బ్రాండింగ్:** 2030 నాటికి 'ఇండియన్ క్యా షు-1' మరియు 'ఇండియన్ కోకో'లను ప్రీమియం గ్లోబల్ బ్రాండ్లుగా మార్చడం లక్ష్యం.

పరీక్షల కోసం ముఖ్యమైన బిట్స్ (PRACTICE POINTS):

1. **GVO వాటా:** ఉద్యానవన రంగం వ్యవసాయ పంటల సబ్-సెక్టార్లో సుమారు 37% వాటాను కలిగి ఉంది.
2. **అగర్వుడ్ విస్తరణ:** భారతదేశంలోని 150 మిలియన్ అగర్వుడ్ చెట్లలో 90% ఈశాన్య ప్రాంతంలోనే ఉన్నాయి.
3. **ఉత్పాదకత:** కొబ్బరి ఉత్పాదకతలో ఆంధ్రప్రదేశ్ దేశంలోనే అగ్రస్థానంలో ఉంది.
4. **ఎగుమతి లక్ష్యం:** 2030 నాటికి 2 ట్రిలియన్ డాలర్ల ఎగుమతుల లక్ష్యంలో ఈ పంటల పాత్ర కీలకం.

రాష్ట్రాల వారీగా పంటల వర్గీకరణ (STATE-WISE CROP MAPPING)

ప్రాంతం / రాష్ట్రం	ప్రధాన పంటలు (Key Crops)	ప్రత్యేకత / ప్రాధాన్యత
ఆంధ్రప్రదేశ్ (Andhra Pradesh)	కొబ్బరి, జీడిపప్పు, కోకో	కొబ్బరి ఉత్పాదకత (Productivity) లో దేశంలోనే మొదటి స్థానం. కోకో సాగులో కూడా ప్రధాన రాష్ట్రం.

ప్రాంతం / రాష్ట్రం	ప్రధాన పంటలు (Key Crops)	ప్రత్యేకత / ప్రాధాన్యత
కేరళ (Kerala)	కొబ్బరి, బీడిపప్పు, కోకో	కొబ్బరి సాగు విస్తీర్ణంలో (Area) దేశంలోనే మొదటి స్థానం.
తమిళనాడు (Tamil Nadu)	కొబ్బరి, కోకో, బీడిపప్పు	మొత్తం కొబ్బరి ఉత్పత్తి (Production) లో దేశంలోనే అగ్రస్థానం.
కర్ణాటక (Karnataka)	శీగంధం (Sandalwood), కోకో, కొబ్బరి	భారతదేశ శీగంధం నిల్వల్లో 90% కర్ణాటక మరియు తమిళనాడులోనే ఉన్నాయి.
జమ్మూ & కాశ్మీర్ (J&K)	వాల్నట్స్, బాదం	బాదం ఉత్పత్తిలో 83% వాటా ఇక్కడిదే. వాల్నట్ సాగులోనూ ప్రథమం.
హిమాచల్ ప్రదేశ్ (Himachal Pradesh)	చిల్గోజా (Chilgoza), బాదం, వాల్నట్	చిల్గోజా పైన్ నట్స్ (కిన్నోర్ బిల్లా) గిరిజనుల ప్రధాన జీవనాధారం.
త్రిపుర & అస్సాం (NER)	అగర్వుడ్ (Agarwood)	దేశంలోని మొత్తం అగర్వుడ్ చెట్లలో 90% ఈశాన్య రాష్ట్రాల్లోనే ఉన్నాయి.
మహారాష్ట్ర & ఒడిశా	బీడిపప్పు (Cashew)	తీరప్రాంత వ్యవసాయ ఆర్థిక వ్యవస్థలో బీడిపప్పు సాగు కీలక పాత్ర పోషిస్తోంది.

పరీక్షల కోసం మరికొన్ని ముఖ్యమైన పాయింట్లు:

- శాస్త్రీయ నామం: శీగంధం యొక్క శాస్త్రీయ నామం *Santalum album*.
- అంతర పంట (Intercrop): కోకోను ప్రధానంగా కొబ్బరి మరియు పోక తోటల్లో 40-50% సూర్యరశ్మి ఉన్న చోట అంతర పంటగా పండిస్తారు.

- **పర్యావరణం:** జీడిపప్పును "Gold Mine of Wasteland" అంటారు, ఎందుకంటే ఇది తక్కువ సారవంతమైన నేలల్లో కూడా పెరిగి నేల కోతను తగ్గిస్తుంది.
- **అంతర్జాతీయ ఒప్పందం:** అగర్‌వుడ్ ఎగుమతులను CITES (Convention on International Trade in Endangered Species) కోటాల ద్వారా నియంత్రిస్తుంది.

విశ్వ సూత్ర (VISHWA SUTRA): భారతీయ చేనేత - ప్రపంచ వేదికపై

నవంబర్ 2024 (ప్రస్తుత ప్రకటన ఏప్రిల్ 2026) నాటి 61వ ఫెమినా మిస్ ఇండియా వేదికపై, కేంద్ర జౌళి మంత్రిత్వ శాఖ మరియు నిఫ్ట్ (NIFT) సంయుక్తంగా 'విశ్వ సూత్ర' సేకరణను ఆవిష్కరించాయి.

1. ప్రధాన ఉద్దేశ్యం (KEY OBJECTIVES)

- **గ్లోబల్ డిజైన్ నరేటివ్:** భారతీయ సంప్రదాయ చేనేత వస్త్రాలను అంతర్జాతీయ ఫ్యాషన్ ప్రమాణాలకు అనుగుణంగా ప్రపంచానికి పరిచయం చేయడం.
- **Gaon to Global:** ప్రధాని నరేంద్ర మోదీ పిలుపునిచ్చిన "గ్రామం నుండి ప్రపంచానికి" అనే విజన్ లో భాగంగా చేనేత రంగాన్ని బలోపేతం చేయడం.
- **30/30 వ్యూహం:** భారతదేశంలోని 30 రాష్ట్రాలకు చెందిన 30 రకాల చేనేతలను, ప్రపంచంలోని 30 దేశాల సంస్కృతి మరియు డిజైన్లతో మేళవించి ప్రదర్శించడం.

2. 5F వ్యూహం (THE 5F VISION)

చేనేత మరియు జౌళి రంగాన్ని అభివృద్ధి చేసేందుకు ప్రభుత్వం అనుసరిస్తున్న వ్యూహం:

1. **Farm** (పొలం - పత్తి/పట్టు ఉత్పత్తి)
2. **Fibre** (పీచు/నూలు)
3. **Factory** (కర్మాగారం - వస్త్ర తయారీ)
4. **Fashion** (ఫ్యాషన్ - రూపకల్పన)
5. **Foreign** (విదేశాలు - ఎగుమతులు)

3. ముఖ్యమైన చేనేత రకాలు - అంతర్జాతీయ మేళవింపు (EXAMPLES IN COLLECTION)

పరీక్షల్లో జతపరచండి (Match the following) రూపంలో అడిగే అవకాశం ఉన్న అంశాలు:

భారతీయ చేనేత (Handloom)	అంతర్జాతీయ శైలి (Global Influence)
ఒడిశా ఇక్కత్ (Odisha Ikat)	గ్రీకు (Greek) రూపాలు
కాంచీపురం (Kanchipuram)	నార్వేజియన్ (Norwegian) లైన్లు

భారతీయ చేనేత (Handloom)	అంతర్జాతీయ శైలి (Global Influence)
ముగా సిల్క్ (Muga - Assam)	ఈజిప్షియన్ (Egyptian) ఎలిమెంట్స్
పటోలా (Patola - Gujarat)	స్పానిష్ (Spanish) ప్రభావం
బనారసి (Banarasi)	UAE ప్రేరిత నమూనాలు
కుంబి వీవ్ (Kunbi Weave - Goa)	సెంట్రల్ యూరోపియన్ స్కర్ట్ శైలి

4. సాంస్కృతిక ప్రాముఖ్యత (CULTURAL SIGNIFICANCE)

- **కుంబి వీవ్ (Kunbi Weave):** 'కున్' (కుటుంబం) మరియు 'బి' (విత్తనం) అనే పదాల నుండి ఉద్భవించింది. ఇది సమాజం మరియు తరతరాల నైపుణ్యానికి చిహ్నం.
- **మహిళా సాధికారత:** చేనేత రంగం మహిళా పారిశ్రామికవేత్తలను మరియు గ్రామీణ జీవనోపాధిని ప్రోత్సహించడంలో కీలక పాత్ర పోషిస్తోంది.

పరీక్షల కోసం క్వీక్ పాయింట్స్ (EXAM CAPSULES):

- **నిర్వహించిన వారు:** డెవలప్ మెంట్ కమిషనర్ (హ్యాండ్లూమ్స్), జౌళి మంత్రిత్వ శాఖ + NIFT.
- **వేదిక:** భువనేశ్వర్ (61వ ఫెమినా మిస్ ఇండియా).
- **ప్రధాన నినాదం:** "Vocal for Local to Global".
- **ప్రాముఖ్యత:** జియోస్పెషియల్ మ్యాపింగ్ మరియు ఆధునిక డిజైన్ల ద్వారా చేనేత రంగంలో ఎగుమతులను పెంచడం.

భారతదేశపు మొట్టమొదటి అధునాతన 3D సెమీకండక్టర్ ప్యాకేజింగ్ యూనిట్

ఒడిశాలోని భువనేశ్వర్ (ఇన్ఫో వ్యాలీ) వద్ద దేశంలోనే మొట్టమొదటి అధునాతన 3D చిప్ ప్యాకేజింగ్ యూనిట్ కు శంకుస్థాపన జరిగింది.

1. ప్రాజెక్ట్ వివరాలు (PROJECT INSIGHTS)

- **సంస్థ:** '3D గ్లాస్ సొల్యూషన్స్' (USA) యొక్క అనుబంధ సంస్థ అయిన HIPSPL (Heterogeneous Integration Packaging Solutions Pvt. Ltd.).
- **పెట్టుబడి:** సుమారు ₹1,943.53 కోట్లు.

- **సామర్థ్యం:** ఏటా 70,000 గ్లాస్ ప్యానెల్లు, 50 మిలియన్ అసెంబుల్డ్ యూనిట్లు.
- **ఉత్పత్తి ప్రారంభం:** వాణిజ్య ఉత్పత్తి **ఆగస్టు 2028** నాటికి, పూర్తి స్థాయి ఉత్పత్తి **2030** నాటికి లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నారు.

2. సాంకేతిక ప్రాముఖ్యత (TECHNICAL SIGNIFICANCE)

- **3DHI (3D Heterogeneous Integration):** ఇది ఒకే చిప్ లో వివిధ రకాల ఫంక్షన్లను అత్యంత వేగంగా, తక్కువ శక్తి వినియోగంతో నిర్వహించే అధునాతన సాంకేతికత.
- **ఉపయోగాలు:** ఆర్టిఫిషియల్ ఇంటెలిజెన్స్ (AI), 5G/6G కమ్యూనికేషన్స్, డిఫెన్స్ సెక్యూలజీ, ఆటోమోటివ్ రాడార్ మరియు ఫోటోనిక్స్ వంటి రంగాల్లో ఇది కీలక పాత్ర పోషిస్తుంది.

3. ఒడిశా - సెమీకండక్టర్ హబ్ (ODISHA'S EMERGENCE)

- **ద్వంద్వ ప్రాముఖ్యత:** భారతదేశపు మొదటి **కాంపౌండ్ సెమీకండక్టర్ ఫ్యాబ్రికేషన్ యూనిట్** మరియు మొదటి **3D గ్లాస్ సబ్స్ట్రేట్ ప్యాకేజింగ్ యూనిట్** రెండూ ఒడిశాలోనే ఏర్పాటు అవుతున్నాయి.
- **India Semiconductor Mission (ISM):** ఈ మిషన్ కింద ఒడిశాలో ఇప్పటివరకు రెండు ప్రాజెక్టులకు ఆమోదం లభించింది.

4. ఎలక్ట్రానిక్స్ రంగంలో భారత్ వృద్ధి (NATIONAL PROGRESS)

- గత 12 ఏళ్లలో ఎలక్ట్రానిక్స్ ఉత్పత్తి **6 రెట్లు** పెరిగింది.
- **మొబైల్ తయారీ:** భారత్ ప్రపంచంలోనే **రెండవ అతిపెద్ద** మొబైల్ ఫోన్ తయారీదారుగా ఎదిగింది.
- **ఎగుమతులు:** 2025 నాటికి మొబైల్ ఫోన్ల ఎగుమతిలో భారత్ అగ్రగామిగా నిలిచింది.

5. రైల్వే మౌలిక సదుపాయాలు (RAILWAY INFRASTRUCTURE - ODISHA FOCUS)

కేంద్ర మంత్రి అశ్వినీ వైష్ణవ్ ఈ కార్యక్రమంలో రైల్వే అభివృద్ధిపై కూడా కీలక గణాంకాలను వెల్లడించారు:

- **బడ్జెట్:** ఒడిశాకు రికార్డు స్థాయిలో **₹10,928 కోట్లు** కేటాయించారు.
- **అమృత్ భారత్ స్టేషన్ పథకం:** రాష్ట్రంలోని **59 స్టేషన్లను** ఈ పథకం కింద ఆధునీకరిస్తున్నారు.
- **కోస్టల్ రైల్ కారిడార్:** బాలాసోర్ నుండి బెర్హంపూర్ వరకు నాలుగు లైన్ల తీరప్రాంత రైలు కారిడార్ ప్రతిపాదించబడింది.

పరీక్షల కోసం క్వీక్ బిట్స్ (EXAM CAPSULES):

1. **ప్రదేశం:** ఇన్నోవ్యాటి, భువనేశ్వర్ (ఒడిశా).
2. **మొదటి యూనిట్:** భారతదేశపు మొట్టమొదటి '3D గ్లాస్ సబ్స్ట్రేట్ ప్యాకేజింగ్' ప్లాంట్.
3. **ప్రభుత్వ విజన్:** "Atmanirbhar Bharat" మరియు "Make in India" లో భాగంగా సెమీకండక్టర్ ఎకోసిస్టమ్ను బలోపేతం చేయడం.
4. **విజన్ 5F:** సెమీకండక్టర్ పాలసీ 2025 ద్వారా AI మరియు సెక్యూలజీ ఆధారిత వృద్ధిని సాధించడం.

భారత రక్షణ మంత్రి జర్మనీ పర్యటన (ఏప్రిల్ 21-23, 2026)

భారత్ మరియు జర్మనీల మధ్య వ్యూహాత్మక రక్షణ భాగస్వామ్యాన్ని (Strategic Defence Partnership) మరింత బలోపేతం చేసేందుకు రక్షణ మంత్రి రాజ్ నాథ్ సింగ్ మూడు రోజుల అధికారిక పర్యటన చేపట్టనున్నారు.

1. పర్యటన యొక్క ప్రధాన ఉద్దేశ్యాలు (KEY OBJECTIVES)

- **పారిశ్రామిక సహకారం:** ఇరు దేశాల మధ్య రక్షణ పారిశ్రామిక సహకారాన్ని (Defence Industrial Collaboration) పెంపొందించడం.
- **సైనిక సంబంధాలు:** మిలిటరీ-టు-మిలిటరీ నిశ్చితార్థాలను బలోపేతం చేయడం.
- **కొత్త రంగాలు:** సైబర్ సెక్యూరిటీ, ఆర్టిఫిషియల్ ఇంటెలిజెన్స్ (AI), మరియు డ్రోన్ల తయారీ వంటి అభివృద్ధి చెందుతున్న రంగాలలో అవకాశాలను అన్వేషించడం.

2. సంతకం చేయనున్న కీలక ఒప్పందాలు (LIKELY AGREEMENTS)

ఈ పర్యటనలో ఇరు దేశాల రక్షణ మంత్రుల సమక్షంలో ఈ క్రింది పత్రాలు సంతకం అయ్యే అవకాశం ఉంది:

- **Defence Industrial Cooperation Roadmap:** రక్షణ రంగంలో ఉమ్మడి అభివృద్ధి మరియు ఉత్పత్తికి సంబంధించిన ప్రణాళిక.
- **UN Peacekeeping Operations Training:** ఐక్యరాజ్యసమితి శాంతి పరిరక్షణ కార్యకలాపాల శిక్షణలో సహకారం కోసం 'ఇంప్లిమెంటింగ్ అరేంజ్ మెంట్'.

3. 'మేక్ ఇన్ ఇండియా' కు ప్రాధాన్యత

- జర్మనీ రక్షణ పరిశ్రమ ప్రతినిధులతో రాజ్ నాథ్ సింగ్ సమావేశం కానున్నారు.
- రక్షణ పరికరాల **ఉమ్మడి అభివృద్ధి (Joint Development)** మరియు **సహ-ఉత్పత్తి (Co-production)** ద్వారా 'మేక్ ఇన్ ఇండియా' చొరవను ప్రోత్సహించడం ఈ పర్యటన ప్రధాన లక్ష్యం.

4. చారిత్రక ప్రాధాన్యత (CONTEXT & TIMELINE)

- ఏడేళ్ల సుదీర్ఘ విరామం తర్వాత భారత్ రక్షణ మంత్రి జర్మనీలో పర్యటించడం ఇదే తొలిసారి.
- చివరిసారిగా 2019 ఫిబ్రవరిలో అప్పటి రక్షణ మంత్రి నిర్మలా సీతారామన్ జర్మనీని సందర్శించారు.
- జర్మనీ రక్షణ మంత్రి **బోరిస్ పిస్టోరియస్** జూన్ 2023లో భారత్ లో పర్యటించి ద్వైపాక్షిక చర్చలు జరిపారు.

పరీక్షల కోసం క్వీక్ పాయింట్స్ (EXAM CAPSULES):

- **ద్వైపాక్షిక సంబంధాలు:** భారత్ మరియు జర్మనీలు ప్రజాస్వామ్య విలువలు మరియు "రూల్-బేస్డ్ ఇంటర్నేషనల్ ఆర్డర్" పట్ల ఉమ్మడి నిబద్ధతను కలిగి ఉన్నాయి.
- **కీలక నేత:** జర్మనీ రక్షణ మంత్రి - **బోరిస్ పిస్టోరియస్ (Boris Pistorius)**.
- **ముఖ్య ఉద్దేశ్యం:** ప్రాంతీయ మరియు ప్రపంచ శాంతి, స్థిరత్వం కోసం రక్షణ బంధాన్ని పటిష్ఠం చేయడం.

ఈ పర్యటన ద్వారా సబ్-మెరైన్ టెక్నాలజీ (జర్మనీ నుండి 214 క్లాస్ సబ్-మెరైన్లు లేదా ఇతర రక్షణ పరికరాలు) వంటి కీలక డీల్స్ పై చర్చలు జరిగే అవకాశం.

ఐఓఎస్ సాగర్ (IOS SAGAR) - ఐఎన్ఎస్ సునయన థాయ్‌లాండ్ పర్యటన

భారత నావికాదళ నౌక **ఐఎన్ఎస్ సునయన (INS Sunayna)**, తన ప్రస్తుత ఆగ్నేయ హిందూ మహాసముద్ర ప్రాంత విస్తరణలో భాగంగా థాయ్‌లాండ్‌లోని **ఫుకెట్ (Phuket)** పర్యటనను ఏప్రిల్ 17, 2026న విజయవంతంగా ముగించుకుంది.

1. ప్రధాన ఉద్దేశ్యం మరియు విజన్ (PURPOSE & VISION)

- **MAHASAGAR విజన్:** ఈ పర్యటన 'మహాసాగర్' (MAHASAGAR - Mutual and Holistic Advancement for Security and Growth Across Regions) విజన్‌లో భాగంగా జరిగింది. ఇది ప్రాంతీయ భద్రత మరియు వృద్ధి కోసం సమగ్ర సహకారాన్ని లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- **నౌకాదళ సహకారం:** రాయల్ థాయ్ నేవీ (RTN) మరియు ఇండియన్ నేవీ మధ్య ద్వైపాక్షిక సంబంధాలను పటిష్ఠం చేయడం.

2. కీలక కార్యక్రమాలు (KEY ACTIVITIES)

- **ఓపరేషనల్ టర్నరౌండ్ (OTR):** మూడు రోజుల పాటు సాగిన ఈ పర్యటనలో వృత్తిపరమైన మరియు వ్యూహాత్మక చర్చలు జరిగాయి.
- **PASSEX (Passage Exercise):** ఐఎన్ఎస్ సునయన మరియు థాయ్‌లాండ్‌కు చెందిన **HTMS క్లోంగ్‌యామ్ (HTMS Klongyai)** నౌకల మధ్య సముద్ర విన్యాసాలు జరిగాయి. ఇందులో కమ్యూనికేషన్ డ్రీల్స్ మరియు ఫార్మేషన్ మ్యాన్యూవర్‌లను ప్రదర్శించారు.
- **సాంస్కృతిక సంబంధాలు:** ఇరు దేశాల నౌకాదళ సిబ్బంది మధ్య స్నేహపూర్వక ఫుట్‌బాల్ మ్యాచ్ మరియు సంయుక్త యోగా సెషన్ నిర్వహించారు.

3. తదుపరి గమ్యం (NEXT DESTINATION)

- ఫుకెట్ నుండి బయలుదేరిన ఐఓఎస్ సాగర్ (INS సునయన), తన తదుపరి పర్యటన కోసం **ఇండోనేషియాలోని జకార్తా (Jakarta)** కు చేరుకోనుంది.

పరీక్షల కోసం క్వీక్ పాయింట్స్ (EXAM CAPSULES):

- **నౌక పేరు:** INS సునయన (INS Sunayna).
- **థాయ్ నౌక:** HTMS క్లోంగ్‌యామ్ (HTMS Klongyai).
- **విజన్:** మహాసాగర్ (MAHASAGAR) - హిందూ మహాసముద్ర ప్రాంతంలో భద్రత మరియు వృద్ధి కోసం భారత్ చేపట్టిన చొరవ.
- **ప్రాముఖ్యత:** ఆగ్నేయ హిందూ మహాసముద్రంలో సముద్ర భద్రతను పెంపొందించడం మరియు "ప్లగ్-అండ్-ప్లే" (Plug-and-Play) సామర్థ్యాన్ని (రెండు నావికాదళాల మధ్య సులభతరమైన సమన్వయం) ప్రదర్శించడం.

ఈ పర్యటన భారత్ యొక్క '**యాక్ట్ ఈస్ట్ పాలసీ**' (Act East Policy) మరియు సముద్ర దౌత్యంలో భాగంగా చాలా ముఖ్యమైనది.

బల్బిర్ పుంజ్ (BALBIR PUNJ)

ప్రముఖ రచయిత, ఆలోచనాపరుడు మరియు పబ్లిక్ ఇంటెలెక్చువల్ అయిన శ్రీ బల్పీర్ పుంజ్ మరణం.

1. వ్యక్తిగత & వృత్తిపరమైన నేపథ్యం (PROFESSIONAL BACKGROUND)

- **జర్నలిజం/మీడియా:** ఆయన ఒక సుప్రసిద్ధ రచయిత మరియు జర్నలిస్ట్. మీడియా రంగంలో దేశ పునర్నిర్మాణంపై ఆయన రాసిన వ్యాసాలు మరియు విశ్లేషణలు ఎంతో ప్రాచుర్యం పొందాయి.
- **పార్లమెంటేరియన్:** ఆయన రాజ్యసభ సభ్యునిగా పనిచేశారు.

2. రాజకీయ ప్రస్థానం (POLITICAL CAREER)

- **ముఖ్య బాధ్యతలు:** ఆయన బిజెపి జాతీయ ఉపాధ్యక్షుడిగా మరియు వివిధ రాష్ట్రాలకు (ముఖ్యంగా గుజరాత్) పార్టీ ఇన్‌చార్జ్ గా పనిచేశారు.

3. సాహిత్య సేవ (LITERARY CONTRIBUTION)

- ఆయన రచనలు ప్రధానంగా జాతీయవాదం, సంస్కృతి మరియు జాతీయ పునరుత్పత్తి (National Regeneration) అంశాల చుట్టూ కేంద్రీకృతమై ఉండేవి.
- **ముఖ్యమైన పుస్తకాలు:** ఆయన రాసిన పుస్తకాలు మరియు కాలమ్స్ సమకాలీన రాజకీయ అంశాలపై లోతైన విశ్లేషణను అందిస్తాయి. (ఉదా: *Tryst with Secularism*).

పరీక్షల కోసం క్వీక్ పాయింట్స్ (EXAM CAPSULES):

- **రంగం:** జర్నలిజం, రాజకీయం మరియు సాహిత్యం.
- **రాజకీయ అనుబంధం:** బిజెపి (మాజీ రాజ్యసభ సభ్యుడు).
- **గుర్తింపు:** "ప్రోలిఫిక్ రైటర్" (అధికంగా రాసే రచయిత) మరియు "థింకర్".
- **ప్రాముఖ్యత:** ఇటీవల మరణించిన వ్యక్తుల (Persons in News) విభాగంలో ఈయన గురించి అడిగే అవకాశం ఉంది.

కొండపల్లి బొమ్మల హస్తకళ - వారసత్వ పరిరక్షణ

ప్రపంచ వారసత్వ దినోత్సవం (World Heritage Day - ఏప్రిల్ 18) సందర్భంగా ఎస్టేఆర్ జిల్లా - "కొండపల్లి బొమ్మల పండుగ".

1. చారిత్రక నేపథ్యం (HISTORICAL BACKGROUND)

- **వయస్సు:** కొండపల్లి బొమ్మల తయారీ కళకు సుమారు 400 ఏళ్ల సుదీర్ఘ చరిత్ర ఉంది.
- **ప్రాంతం:** ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని ఎస్టేఆర్ జిల్లా, విజయవాడ సమీపంలోని కొండపల్లి గ్రామం ఈ కళకు నిలయం.
- **ముడిసరుకు:** ఈ బొమ్మలను స్థానికంగా లభించే 'పొనికీ' (Tella Poniki) అనే మెత్తని చెక్కతో తయారు చేస్తారు.

2. భౌగోళిక గుర్తింపు మరియు ప్రాముఖ్యత (GI TAG & IMPORTANCE)

- **GI Tag:** కొండపల్లి బొమ్మలకు ఇప్పటికే భౌగోళిక గుర్తింపు (Geographical Indication - GI Tag) లభించింది.

- **ప్రపంచ గుర్తింపు:** ఈ సంప్రదాయ కళకు అంతర్జాతీయ స్థాయిలో గుర్తింపు తీసుకురావడానికి మరియు దీనిని భవిష్యత్ తరాలకు అందించడానికి ప్రభుత్వం "కొండపల్లి బొమ్మల అనుభవ కేంద్రం" (Kondapalli Toys Experience Centre) వంటి చొరవలను చేపడుతోంది.

3. ప్రపంచ వారసత్వ దినోత్సవం (WORLD HERITAGE DAY)

- **తేదీ:** ప్రతి సంవత్సరం ఏప్రిల్ 18న జరుపుకుంటారు.
- **ఉద్దేశ్యం:** మానవ నిర్మిత కట్టడాలు, సంస్కృతి మరియు హస్తకళల వంటి వారసత్వ సంపదను కాపాడుకోవడం.

పరీక్షల కోసం క్వీజ్ పాయింట్స్ (EXAM CAPSULES):

- **కొండపల్లి బొమ్మలు ఏ జిల్లాకు చెందినవి?** - ఎన్టీఆర్ జిల్లా (గతంలో కృష్ణా జిల్లా).
- **తయారీలో వాడే కర్ర?** - సానికి కర్ర (Softwood).
- **వార్షికోత్సవం నిలిచిన పండుగ?** - కొండపల్లి బొమ్మల పండుగ.
- **ముఖ్య ఉద్దేశ్యం:** 400 ఏళ్ల నాటి వారసత్వ కళను అంతర్జాతీయ స్థాయికి తీసుకెళ్లడం మరియు పర్యాటకాన్ని ప్రోత్సహించడం.

ముఖ్య ఎన్నికల కమిషనర్ (CEC) తొలగింపు ప్రక్రియ - రాజ్యాంగ అంశాలు

1. రాజ్యాంగ నిబంధనలు (CONSTITUTIONAL PROVISIONS)

- **ఆర్టికల్ 324(5):** ఈ నిబంధన ప్రకారం, ముఖ్య ఎన్నికల కమిషనర్ కు పదవీ భద్రత ఉంటుంది.
- **తొలగింపు పద్ధతి:** సుప్రీంకోర్టు న్యాయమూర్తిని ఏ విధంగా మరియు ఏ కారణాలతో తొలగిస్తారో, CECని కూడా అదే పద్ధతిలో తొలగించాలి.

2. తొలగింపు కారణాలు (GROUNDS FOR REMOVAL)

రాజ్యాంగం ప్రకారం కేవలం రెండు కారణాల చేతనే తొలగించవచ్చు:

1. నిరూపితమైన దుష్ప్రవర్తన (Proved Misbehaviour)
2. అసమర్థత (Incapacity)

3. పార్లమెంటరీ ప్రక్రియ (REMOVAL PROCESS IN PARLIAMENT)

CECని తొలగించడానికి పార్లమెంటు ఉభయ సభల్లోనూ ప్రత్యేక తీర్మానాన్ని ఆమోదించాలి:

- **నోటీసు:** తీర్మానాన్ని ప్రవేశపెట్టడానికి కనీస సంఖ్యలో సభ్యుల సంతకాలు అవసరం (లోక్ సభలో అయితే 100 మంది, రాజ్యసభలో అయితే 50 మంది సభ్యులు).
- **ప్రత్యేక మెజారిటీ (Special Majority):** * సభలోని మొత్తం సభ్యులలో మెజారిటీ (50% కంటే ఎక్కువ).
o సభకు హాజరై ఓటు వేసిన సభ్యులలో **2/3 వంతు** మెజారిటీతో తీర్మానం ఆమోదించబడాలి.
- **తుది నిర్ణయం:** ఉభయ సభలు అదే సమావేశ కాలంలో (Session) తీర్మానాన్ని ఆమోదించిన తర్వాత, రాష్ట్రపతి సదరు CECని తొలగిస్తూ ఉత్తర్వులు జారీ చేస్తారు.

4. ప్రాముఖ్యత (KEY TAKEAWAYS FOR EXAMS)

- **స్వతంత్రత:** ఇతర ఎన్నికల కమిషనర్లను (ECs) కేవలం CEC సిఫార్సు మేరకు రాష్ట్రపతి తొలగించవచ్చు. కానీ, CECని తొలగించడానికి పైన పేర్కొన్న కఠినమైన పార్లమెంటరీ ప్రక్రియ అవసరం. ఇది ఎన్నికల కమిషన్ స్వతంత్రతను కాపాడుతుంది.
- **చైర్మన్/స్పీకర్ అధికారం:** సభ్యులు సమర్పించిన తొలగింపు తీర్మానాన్ని స్వీకరించే లేదా తిరస్కరించే అధికారం రాజ్యసభ చైర్మన్ లేదా లోక్ సభ స్పీకర్ కు ఉంటుంది (గతంలో వీరిని తిరస్కరించినట్లు వార్తలో ఉంది).

పరీక్షల కోసం క్వీక్ బిట్స్ (EXAM CAPSULES):

- **CEC ఎవరితో సమానం?** - తొలగింపు ప్రక్రియలో సుప్రీంకోర్టు న్యాయమూర్తితో సమానం.
- **నిర్ణయాధికారం ఎవరిది?** - తుది తొలగింపు ఉత్తర్వు ఇచ్చేది **రాష్ట్రపతి**.
- **మెజారిటీ రకం?** - ప్రత్యేక మెజారిటీ (Special Majority).
- **ఆర్టికల్?** - ఆర్టికల్ 324.

మారిటైమ్ ఇన్సూరెన్స్ పూల్ (MARITIME INSURANCE POOL) - ₹12,980 కోట్ల గ్యారెంటీ

ప్రపంచవ్యాప్తంగా నెలకొన్న యుద్ధాలు, ఆంక్షల (Sanctions) వల్ల అంతర్జాతీయ బీమా సంస్థలు వెనక్కి తగ్గుతున్న నేపథ్యంలో, భారత వాణిజ్యాన్ని రక్షించుకోవడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం ఈ నిర్ణయం తీసుకుంది.

1. ఇన్సూరెన్స్ పూల్ అంటే ఏమిటి? (CONCEPT OF THE POOL)

- **భారీ గ్యారెంటీ:** కేంద్ర ప్రభుత్వం దీని కోసం **₹12,980 కోట్ల (\$1.4 billion)** ప్రభుత్వ గ్యారెంటీని ఆమోదించింది.
- **కాలపరిమితి:** ఇది **10 ఏళ్ల** పాటు అమలులో ఉంటుంది (మరో 5 ఏళ్లు పొడిగించే అవకాశం ఉంది).
- **అవసరం:** అంతర్జాతీయ భౌగోళిక రాజకీయ ఉద్రిక్తతలు (Geopolitical Tensions) లేదా ఇతర దేశాల ఆంక్షల కారణంగా విదేశీ బీమా సంస్థలు కవరేజీని నిలిపివేస్తే, ఈ పూల్ భారతీయ నౌకలకు, వాణిజ్యానికి బీమా రక్షణ కల్పిస్తుంది.
- **సార్వభౌమాధికారం (Sovereignty):** వాణిజ్యం నిరంతరాయంగా సాగడానికి మరియు విదేశీ బీమా సంస్థలపై ఆధారపడటాన్ని తగ్గించడానికి ఇది ఒక వ్యూహాత్మక చర్య.

2. ఎందుకు అవసరమైంది? (THE CRISIS)

- **రష్యా-ఉక్రెయిన్ లేదా మధ్యప్రాచ్య ఉద్రిక్తతల వల్ల బీమా ప్రీమియంలు విపరీతంగా పెరిగాయి.**
- **భారతదేశపు ఏకైక ప్రభుత్వ మద్దతు ఉన్న రీ-ఇన్సూరర్ GIC Re తో సహా అనేక సంస్థలు కొన్ని ప్రాంతాల్లో రిస్క్ కవరేజీని పరిమితం చేశాయి.** దీనివల్ల భారతీయ ఎగుమతిదారులు, దిగుమతిదారులు ఇబ్బందులు ఎదుర్కొంటున్నారు.

3. ఇతర ఆర్థిక నిర్ణయాలు - ఇన్ ఫ్లేషన్ (ECONOMY BITS)

బీమా నిర్ణయంతో పాటు, ప్రభుత్వం కొన్ని కీలక ఆర్థిక గణాంకాలను కూడా విడుదల చేసింది:

- **Allowances పెంపు:** జనవరి 1 నుండి అమలులోకి వచ్చేలా ద్రవ్యోల్బణ ఆధారిత భత్యాలను (Inflation-linked allowances) 2% పెంచింది.
- **CPI డేటా (Consumer Price Index):**
 - ఫిబ్రవరిలో 3.21% గా ఉన్న వినియోగదారుల ధరల సూచీ (CPI) ద్రవ్యోల్బణం, మార్చి నాటికి 3.40% కి పెరిగింది.
 - ద్రవ్యోల్బణం పెరుగుతున్న ధోరణిని ఇది సూచిస్తుంది.

పరీక్షల కోసం క్వీజ్ బిట్స్ (EXAM CAPSULES):

- **రీ-ఇన్సూరెన్స్ (Re-insurance):** బీమా సంస్థలకు మళ్ళీ బీమా కల్పించే ప్రక్రియ. భారత్లో దీనికి GIC Re ప్రధాన సంస్థ.
- **CPI అంటే ఏమిటి?** - రిపబ్లిక్ ద్రవ్యోల్బణాన్ని కొలిచే సూచీ. దీనిని NSO (National Statistical Office) విడుదల చేస్తుంది.
- **పూల్ బడ్జెట్:** ₹12,980 కోట్లు.
- **ప్రధాన లక్ష్యం:** అంతర్జాతీయ ఆంక్షలు మరియు ఉద్రిక్తతల సమయంలో 'ట్రేడ్ కంటిన్యూటీ' (వాణిజ్య కొనసాగింపు) కాపాడటం.

భారతదేశం తన సొంత 'మారిటైమ్ ఇన్సూరెన్స్ పూల్'ను ఏర్పాటు చేసుకోవడం అనేది "ఆత్మనిర్భర్ భారత్" దిశగా మరియు వ్యూహాత్మక స్వయంప్రతిపత్తిని (Strategic Autonomy) కాపాడటంలో ఒక పెద్ద అడుగు.

వ్యాయామం మరియు మెదడు జ్ఞాపకశక్తి: SERPINA1E ప్రోటీన్ పాత్ర

సియోల్ నేషనల్ యూనివర్సిటీ మరియు కొరియా బ్రెయిన్ రీసెర్చ్ ఇన్స్టిట్యూట్ పరిశోధకులు నిర్వహించిన అధ్యయనంలో, ఏరోబిక్ వ్యాయామం (Aerobic Exercise) మెదడులోని జ్ఞాపకశక్తిని ఎలా మెరుగుపరుస్తుందో కనుగొన్నారు.

1. ప్రధాన ఆవిష్కరణ: SERPINA1E ప్రోటీన్

- **మూలం:** ఎలుకలు వ్యాయామం (రన్నింగ్ వీల్పై పరుగెత్తడం) చేసినప్పుడు వాటి అస్థిపంజర కండరాలు (Skeletal muscles) Serpina1e అనే ప్రోటీన్ను ఉత్పత్తి చేస్తాయి.
- **మెకానిజం:** ఈ ప్రోటీన్ రక్తం ద్వారా ప్రయాణించి మెదడుకు చేరుకుంటుంది.
- **పనితీరు:** మెదడులోని హిప్పోకాంపస్ (Hippocampus) ప్రాంతంలో 'న్యూరైట్' (Neurite) నిర్మాణాన్ని మెరుగుపరుస్తుంది. హిప్పోకాంపస్ అనేది స్వల్పకాలిక జ్ఞాపకాలను దీర్ఘకాలిక జ్ఞాపకాలుగా మార్చడానికి బాధ్యత వహిస్తుంది.

2. జ్ఞాపకశక్తిని పరీక్షించే పద్ధతులు (RESEARCH METHODOLOGY)

పరిశోధకులు మూడు రకాల ప్రయోగాల ద్వారా ఎలుకల జ్ఞాపకశక్తిని విశ్లేషించారు:

1. **షాక్ కేజ్ (Contextual Fear Conditioning):** ఒక శబ్దాన్ని విన్నప్పుడు గతంలో తగిలిన ఎలక్ట్రిక్ షాక్ను గుర్తు తెచ్చుకుని ఎలుకలు భయంతో స్తంభించిపోవడం (Freezing).
2. **వస్తువుల గుర్తింపు (Object Discrimination):** పాత వస్తువు స్థానంలో కొత్త వస్తువును ఉంచినప్పుడు, ఎలుకలు కొత్త వస్తువును ఎంత సమయం అన్వేషిస్తున్నాయో దాని ఆధారంగా వాటి విచక్షణ జ్ఞానాన్ని లెక్కించడం.

3. **వాలర్ ట్యాంక్ మేజ్ (Morris Water Maze):** రంగు కలిపిన నీటి ట్యాంక్లో మునిగి ఉన్న ప్లాట్‌ఫారమ్ స్థానాన్ని ఎలుక ఎంత త్వరగా గుర్తుపట్టి చేరుకుంటుందో గమనించడం.

3. ఫలితాలు (KEY FINDINGS)

- వ్యాయామం చేసిన ఎలుకలలో (Exercised mice) వ్యాయామం చేయని వాటి కంటే మెరుగైన జ్ఞాపకశక్తి మరియు ఆలోచనా సామర్థ్యం ఉన్నట్లు గుర్తించారు.
- వ్యాయామం చేయని ఎలుకలకు (Sedentary mice) నేరుగా **Serpina1e** ఇంజెక్షన్ ఇచ్చినప్పుడు, వాటిలో కూడా మేధో సామర్థ్యం పెరిగినట్లు పరిశోధకులు గమనించారు.

4. పరిమితులు మరియు భవిష్యత్తు అధ్యయనాలు

- ఈ అధ్యయనం కేవలం మగ ఎలుకలపై మాత్రమే జరిగింది (లింగ సంబంధిత శారీరక మార్పుల ప్రభావం ఉండకూడదని).
- భవిష్యత్తులో ఆడ ఎలుకలలో కూడా Serpina1e ప్రభావం ఎలా ఉంటుందో అధ్యయనం చేయాల్సి ఉంది.

పరీక్షల కోసం క్వీజ్ బిట్స్ (EXAM CAPSULES):

- జ్ఞాపకశక్తికి సంబంధించిన మెదడు భాగం:** హిప్పోకాంపస్ (Hippocampus).
- కండరాల నుండి విడుదలయ్యే ప్రోటీన్:** Serpina1e.
- న్యూరైట్ (Neurite):** ఇది నరాల కణం (Neuron) నుండి వచ్చే ఒక ప్రొజెక్షన్, ఇది ఇతర కణాలతో సమాచారాన్ని పంచుకోవడానికి సహాయపడుతుంది.
- అన్వయం:** ఈ పరిశోధన భవిష్యత్తులో అల్జీమర్స్ (Alzheimer's) లేదా డిమెన్షియా వంటి జ్ఞాపకశక్తి సమస్యలకు చికిత్స కనుగొనడంలో సహాయపడవచ్చు.

లెబనాన్లో ఇజ్రాయెల్ 'ఎల్లో లైన్' (YELLOW LINE) సరిహద్దు

ఇజ్రాయెల్ సైన్యం (IDF) దక్షిణ లెబనాన్లో కొత్తగా 'ఎల్లో లైన్' అనే ఒక తాత్కాలిక సరిహద్దు రేఖను (Demarcation) ఏర్పాటు చేసింది. కాల్పుల విరమణ ఒప్పందం అమలులో ఉన్నప్పటికీ, ఈ లైన్ ఉల్లంఘనలపై ఇజ్రాయెల్ దాడులు చేపట్టింది.

1. ఎల్లో లైన్ అంటే ఏమిటి? (CONCEPT OF YELLOW LINE)

- నిర్వచనం:** ఇది ఇజ్రాయెల్ నియంత్రణలో ఉన్న ప్రాంతానికి మరియు ప్రత్యర్థి (హెబ్బుల్లా/హమాస్) దళాల మధ్య ఉండే ఒక **డీ ఫాక్టో (De facto) సరిహద్దు**.
- పూర్వ రంగం:** గతంలో గాజాలో హమాస్ మరియు ఇజ్రాయెల్ దళాల మధ్య ఇలాంటి లైన్ను ఏర్పాటు చేశారు. ఇప్పుడు అదే తరహాలో దక్షిణ లెబనాన్లో కూడా దీనిని అమలు చేస్తున్నారు.
- ఉద్దేశ్యం:** తన దళాలకు భద్రత కల్పించడం మరియు బఫర్ జోన్ (Buffer Zone) నిర్వహించడం.

2. ప్రస్తుత పరిస్థితి మరియు కాల్పుల విరమణ

- **ఒప్పందం:** ఇజ్రాయెల్ మరియు లెబనాన్ మధ్య ఆరు వారాల యుద్ధం తర్వాత, గురువారం నుండి **10 రోజుల తాత్కాలిక కాల్పుల విరమణ** ఒప్పందం అమల్లోకి వచ్చింది.
- **ఇజ్రాయెల్ వాదన:** కాల్పుల విరమణ ఉన్నప్పటికీ, 'ఎల్లో లైన్'ను దాటి తన దళాలకు ముప్పు కలిగించే విధంగా ప్రవర్తించే మిలిటెంట్లపై "**ఆత్మరక్షణ**" (Self-defence) కోసం దాడులు చేసే హక్కు తమకు ఉందని ఇజ్రాయెల్ స్పష్టం చేసింది.
- **లెబనాన్ లక్ష్యం:** లెబనాన్ అధ్యక్షుడు జోసెఫ్ బెన్ ప్రకారం, ప్రభుత్వం చర్చల ద్వారా శాశ్వత కాల్పుల విరమణను సాధించడం, ఇజ్రాయెల్ దళాల ఉపసంహరణ మరియు సరిహద్దు వివాదాల పరిష్కారంపై దృష్టి పెట్టింది.

3. భౌగోళిక రాజకీయ ప్రాముఖ్యత (STRATEGIC SIGNIFICANCE)

- **బ్లూ లైన్ (Blue Line) vs ఎల్లో లైన్:** ఐక్యరాజ్యసమితి గుర్తించిన అంతర్జాతీయ సరిహద్దు 'బ్లూ లైన్'. దానికి భిన్నంగా ఇప్పుడు ఇజ్రాయెల్ తన సైనిక అవసరాల కోసం 'ఎల్లో లైన్'ను ప్రకటించడం వివాదాస్పదంగా మారే అవకాశం ఉంది.
- **హెజ్బొల్లా (Hezbollah):** ఇది ఇరాన్ మద్దతు ఉన్న లెబనీస్ మిలిటెంట్ గ్రూప్. ఇజ్రాయెల్ దాడుల ప్రధాన లక్ష్యం ఈ గ్రూప్ యొక్క మౌలిక సదుపాయాలను దెబ్బతీయడం.

పరీక్షల కోసం క్వీక్ బిట్స్ (EXAM CAPSULES):

- **ఎల్లో లైన్ దేనికి సంబంధించింది?** - ఇజ్రాయెల్ సైన్యం గాజా మరియు దక్షిణ లెబనాన్లో ఏర్పాటు చేసిన తాత్కాలిక విభజన రేఖ.
- **లెబనాన్ అధ్యక్షుడు:** జోసెఫ్ బెన్ (Joseph Aoun).
- **బ్లూ లైన్ (Blue Line):** లెబనాన్ మరియు ఇజ్రాయెల్ మధ్య యునైటెడ్ నేషన్స్ (UN) గుర్తించిన సరిహద్దు.
- **ప్రాముఖ్యత:** అంతర్జాతీయ సంబంధాలలో "సంక్షోభ నిర్వహణ" (Crisis Management) మరియు "సరిహద్దు దౌత్యం" విభాగంలో ఈ అంశం చాలా ముఖ్యం.

Source: PIB